

Aan het bestuur van het
Centraal Joods Overleg (CJO)
Van der Boechorstraat 26
1008 AD Amsterdam

Gebouw A, Babylon
Kon. Julianaplein 30-10
Postbus 11655
2502 AR Den Haag

Tel. 070-3315715
Fax 070-3852536
den.haag@mri.nl

Den Haag, 26 april 2000
AVw/TB/C190DA28

Betreft: Actuele waarde schade door optreden VvdE.

Archief Philip Staal

Geacht bestuur,

1. OPDRACHT

Ingevolge uw opdracht hebben wij de actuele waarde berekend van de schade aan de Joodse effectenbezitters welke schade naar uw mening is toegebracht door de Vereniging voor de Effectenhandel en haar leden, hierna gezamenlijk aangeduid als "de beurs". Deze schade vloeit voort uit het niet-volledige rechtsherstel na WO II ter zake van effecten van Joodse gedeposeerdeerden.

Hierna wordt in paragraaf 2 een nadere toelichting gegeven op de aard van de schade. In paragraaf 3 is de berekening van de actuele waarde van de claim opgenomen. Voor de goede orde vestigen wij er de aandacht op dat wij op de in deze brief opgenomen gegevens geen accountantscontrole hebben toegepast.

2. AARD SCHADE

VERWIJZING

In deze paragraaf is met name gebruik gemaakt van gegevens uit het Eindrapport van de Begeleidingscommissie onderzoek financiële tegoeden WO-II in Nederland (ook wel genoemd Commissie Scholten). Verwijzing naar het rapport geschiedt door vermelding van Scholten I, dan wel Scholten II, respectievelijk deel I en deel II van genoemd rapport en vermelding van het betreffende paginanummer.

Centraal Joods Overleg (CJO)
Amsterdam

26 april 2000
AvW/TB/C190DA28

CLAIM

Onder de goederen die door de Duitse bezetter in Nederland werden geroofd, namen effecten een bijzondere positie in. Allereerst door de massaliteit van de effectenroof en de enorme bedragen die er in omgingen. Maar meer nog door het massale karakter van deze roof, onderscheidde de effecten - in het bijzonder de beursgenoteerde toonderaandelen - zich van andere vermogenbestanddelen door hun gemakkelijke overdraagbaarheid (Scholten, II, pagina 265-266).

Door combinatie van een aantal ontwikkelingen, waardoor de Vereniging voor de Effectenhandel een dominante rol ging spelen in het rechtsherstel, kwam tot 1953 van feitelijk rechtsherstel in de vorm van teruggave van het geroofde goed – zelfs daar waar kwade trouw bij de aankoop van Joodse effecten aannemelijk was – zo goed als niets terecht. (Scholten, I, pagina 12).

Scholten kwalificeert als "onjuist ... het feit dat de Vereniging voor de Effectenhandel besloot tot een beurstaking en slechts bereid was deze te beëindigen indien de aansprakelijkheid van de leden voor de gedurende de oorlogsjaren verrichte effectentransacties zou worden opgeheven, zulks behoudens in zeer bijzondere omstandigheden" (Scholten I, pagina 12)

Dat de toenmalige Minister van Financiën uiteindelijk met een voorstel is gekomen dat voor gedeposedeerden goed uitwerkte, doet niet af aan het feit dat daarmee een grove inbreuk werd gemaakt op het principe van een onafhankelijke rechtspraak en op het principe dat wie onjuiste handelingen heeft verricht hierdoor schadeplichtig wordt. (Scholten, I, pagina 12)

Het hiervoor bedoelde voorstel betreft het Plan Waarborgfonds 1953. Doel van het plan was tweeledig (Scholten, II, pagina 391):

- volledige schadeloosstelling van gedeposedeerden. Onder volledige schadeloosstelling moet daarbij worden verstaan: volledige vergoeding van de waarde van het effect omstreeks het tijdstip waarop de gedeposedeerde akkoord ging met de regeling, met inbegrip van alle na 31 december 1941 gederfde vruchten;
- (nagenoeg) volledige vrijwaring van de leden van de Vereniging voor de Effectenhandel van schadevergoedingsacties van niet in hun bezit herstelde gedeposedeerden en van regresacties van tegenwoordige bezitters die de effecten hadden moeten teruggeven aan de oorspronkelijke eigenaren.

De Minister van Financiën heeft in 1953 het functioneren van de beurs andermaal laten prevaleren boven de inbreuk die aldus gemaakt werd op de rechtsherstelsystematiek. (Scholten I, pagina 12).

Centraal Joods Overleg (CJO)
Amsterdam

26 april 2000
AvW/TB/C190DA28

Geraamd werd dat voor de financiering van het plan een bedrag van f 139 miljoen nodig zou zijn. De financiering daarvan geschiedde als volgt(Scholten, II, pagina 395):

– overname LVVS-claims	f 78 miljoen
– heffing Waarborgfonds	32 miljoen
– bijdrage Staat	26 miljoen
– bijdrage leden Vereniging voor de Effectenhandel	<u>3 miljoen</u>
Totaal	<u>139 miljoen</u>

Met betrekking tot het door de Vereniging gestorte bedrag merkt de Commissie op (Scholten II, pagina 399/400) dat de Vereniging (citaat): "...een "offer" van slechts f 3 miljoen had moeten brengen, een "schijntje" in verhouding tot de totale kosten van het aanbod, een te verwaarlozen bedrag vergeleken met de kosten die erdoor werden bespaard." (einde citaat).

Het plan heeft nagenoeg hetzelfde gekost als was begroot (Scholten, II, pagina 417). Dit betekent dat een bedrag van f 139 miljoen is uitgekeerd aan rechthebbenden.

In de Beleidsaanbevelingen geeft de commissie Scholten onder punt 1 een uitgebreide toelichting op haar aanbevelingen ter zake van het effectenrechtsherstel (Scholten I, pagina 15-16). In die eerste aanbeveling wordt onder meer gesteld dat - hoewel de Vereniging na de oorlog een bedrag van f 3 miljoen heeft gestort in het Waarborgfonds - de Commissie het alleszins juist acht indien de Vereniging of de AEX Exchanges zou besluiten, ter afsluiting van het haar regarderend deel van het feitelijk rechtsherstel inzake effecten, een bedrag ter beschikking te stellen aan de Joodse gemeenschap. De Commissie acht het niet mogelijk een cijfermatig onderbouwd advies te geven, maar denkt aan een bedrag van een aantal miljoenen guldens. De Commissie benadrukt bovendien het symbolisch karakter van een dergelijk bedrag.

Naar uw mening gaat het echter niet om een symbolisch bedrag, maar om een vergoeding van geleden schade. Een en ander conform de benadering welke ook is gevolgd in het overleg met de overheid naar aanleiding van de aanbevelingen van de Contactgroep Tegoeden WO II en het akkoord dat op 9 november 1999 door het CJO is gesloten met het Verbond van Verzekeraars.

In zijn rapport adviseerde de Contactgroep de overheid een financiële tegemoetkoming aan de Joodse gemeenschap te doen toekomen in verband met achteraf geconstateerde nadelige consequenties van overheidshandelen. De omvang daarvan was naar de mening van de Contactgroep niet te bepalen. Het leek de Contactgroep echter redelijk en billijk dat de overheid daarvoor een bedrag van f 250 miljoen ter beschikking zou stellen.

Centraal Joods Overleg (CJO)
Amsterdam

26 april 2000
AvW/TB/C190DA28

Op grond van gegevens in het rapport van de Contactgroep is op uw verzoek een berekening gemaakt van de actuele waarde van de bedragen die als gevolg van het overheidshandelen aan de overheid zijn toegevloeid. Op basis van die berekeningen zijn besprekingen met de overheid gevoerd en is onlangs overeenstemming bereikt. Op grond daarvan heeft de regering de morele aanspraak van de Joodse gemeenschap op de bij de overheid berustende Joodse tegoeden erkend en een bedrag van f 400 miljoen aan de Joodse gemeenschap (in deze vertegenwoordigd door het CJO) ter beschikking gesteld.

In de paragraaf hierna is de berekening opgenomen van de actuele waarde van de schade die de Joodse effectenbezitters door toedoen van de beurs hebben geleden.

3. ACTUELE WAARDE SCHADE

Zoals hiervoor is aangegeven, werd aan rechthebbenden 90% van de door hen geleden schade uit het Waarborgfonds vergoed. In totaal is een bedrag van afgerond f 139 miljoen uitgekeerd. Dit betekent dat de schade (op 100%-basis) in 1953 afgerond f 154 miljoen heeft bedragen. Niet vergoed is derhalve een bedrag van f 15 miljoen.

Voor de berekening van de actuele waarde van de schade die door de Joodse gemeenschap is geleden, dienen naar uw mening de navolgende uitgangspunten te worden gehanteerd:

- het aandeel van Joodse gedeposedeerden in de schade bedraagt 80%;
- de waarde van de effecten waarvoor in het kader van het Plan Waarborgfonds 1953 een vergoeding (van 90%) is gegeven, bestond voor 50% uit aandelen en voor 50% uit obligaties;
- oprenting van het bedrag geschiedt op basis van:
 - beursindex (1953 = 100), voor wat betreft aandelen. Een overzicht van de beurskoersen is opgenomen als bijlage 1 bij deze brief. Hieruit blijkt een oprentingsfactor van 993,1/15,5 ofwel 64,07;
 - rente op langlopende leningen voor wat betreft obligaties. Een overzicht van de gehanteerde rentepercentages is opgenomen is als bijlage 2 bij deze brief. Hieruit blijkt een oprentingsfactor van 20,1381.

Centraal Joods Overleg (CJO)
Amsterdam

26 april 2000
AvW/TB/C190DA28

Op grond van vorenstaande gegevens en uitgangspunten kan de actuele waarde van de schade worden berekend als volgt:

De schade bedraagt (zie hiervoor) in guldens 1953 *f* 15 miljoen. Het aandeel van de Joodse gedeposeerden is gesteld op 80% en bedraagt derhalve *f* 12 miljoen. Dit bedrag bestaat uit schade terzake van aandelen en obligaties, beide 50%:

– aandelen, 50%, ofwel <i>f</i> 6 miljoen, factor 64,07	<i>f</i> 384,4 miljoen
– obligaties, 50%, ofwel <i>f</i> 6 miljoen, factor 20,1381	<u>120,8 miljoen</u>
– totaal	<u>505,2 miljoen</u>
Afgerond op	<u>505,0 miljoen</u>

Wij vertrouwen u hiermede naar genoegen te hebben geïnformeerd. Uiteraard zijn wij graag bereid u desgewenst nadere toelichtingen te verschaffen.

Met vriendelijke groet,

PAARDEKOOPEL & HOFFMAN
Accountants

A.A.J.J. van Wersch RA

Bijlagen: 2

Bijlage 1 bij brief d.d. 26 april 2000

OVERZICHT AANDELENKOERSEN (ONTLEEND AAN CBS-KOERSINDEX
VOOR AANDELEN OFFICIËLE MARKT, ULTIMO 1983 = 100

<u>Jaar</u>	<u>Index</u>
1952	13,2
1953	15,5
1954	26,0
1955	30,6
1956	32,4
1957	28,2
1958	38,1
1959	48,6
1960	49,7
1961	49,8
1962	44,6
1963	48,2
1964	54,8
1965	48,7
1966	39,3
1967	50,7
1968	66,4
1969	61,5
1970	55,8
1971	49,8
1972	63,1
1973	51,0
1974	37,3
1975	52,9
1976	52,6
1977	54,1
1978	53,6
1979	55,9
1980	62,2
1981	57,4
1982	65,9
1983	100,0
1984	122,2
1985	155,4
1986	162,9
1987	128,7
1988	165,8
1989	202,8
1990	168,3
1991	191,4
1992	198,0
1993	280,8
1994	278,0
1995	321,5
1996	437,3
1997	618,8
1998	734,7
1999	933,1
2000	

RENTE % LANGLOPENDE STAATSLENINGEN

<u>Jaar</u>	<u>Enkel- voudig</u> %	<u>Samen- gesteld</u> %
1953	3,16	2.077,44
1954	3,18	2.013,81
1955	3,19	1.951,74
1956	3,97	1.891,41
1957	4,90	1.819,18
1958	4,44	1.734,21
1959	4,40	1.660,48
1960	4,46	1.590,50
1961	4,18	1.522,59
1962	4,24	1.461,50
1963	4,31	1.402,06
1964	5,09	1.344,12
1965	5,50	1.279,02
1966	6,58	1.212,34
1967	6,42	1.137,50
1968	6,52	1.068,87
1969	7,47	1.003,45
1970	8,01	933,70
1971	7,63	864,46
1972	7,35	803,18
1973	7,92	748,18
1974	9,82	693,28
1975	8,79	631,28
1976	8,95	580,28
1977	8,10	532,61
1978	7,74	492,70
1979	8,78	457,31
1980	10,21	420,39
1981	11,56	381,45
1982	10,08	341,92
1983	8,61	310,61
1984	8,17	285,99
1985	7,34	264,39
1986	6,35	246,31
1987	6,40	231,60
1988	6,40	217,67
1989	7,21	204,58
1990	8,92	190,82
1991	8,74	175,19
1992	8,10	161,11
1993	6,35	149,04
1994	6,87	140,14
1995	6,90	131,13
1996	6,15	122,67
1997	5,57	115,56
1998	4,62	109,45
1999	4,63	104,63
2000		100,00